

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — inserati do 30 petit vrtst. & Din 2.- do 100 vrtst & Din 250, od 100 do 300 vrtst & Din 3.- večji inserati petit vrtst. Din 4.- Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za inozemstvo Din 25.- Rokopis se ne vraca.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Krafijeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon: št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65. podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Vlada zahteva generalno pooblastilo

V novem finančnem zakonu zahteva vlada pooblastilo, da brez Narodnega predstavnštva lahko spremeni vse obstoječe zakone
Živahni komentarji v političnih krogih

Beograd, 10. julija. r. Na včerajšnji seji Narodne skupščine je finančni ministro predložil zakon o podaljšanju proračunskega dvanajstletja do konca proračunskega leta in dodatni finančni zakon, ki vsebuje nekatere izredno važne določbe. Proračunske dvanajststevne za prihodnjih cesem mesecev, to je od avgusta 1935 do konca marca 1936 znašajo skupno 6.780.833.865 dinarjev. S finančnim zakonom se vlada razen tega pooblašča, da sme preko teh proračunskega kreditov izdati v razne svrhe še skupno 242.018.348 Din, za kolikor se dejansko poveča dosedanja proračun.

Najvažnejša pa je določba v finančnem zakonu, s katero se pooblašča vlada, da sme izpremeniti vse obstoječe zakone, aka Narodna skupščina ne zaseda.

To daleko zelo pooblastilo vladi je izvralo v vseh političnih krogih živahne komentarje in največjo pozornost. »Politika« beleži te komentarje in piše med drugim:

Vlada g. Uzunovića je s finančnim

zakonom za leto 1934-35 zahtevala od Narodnega predstavnštva pooblastilo, da more izdajati uredbe z zakonsko veljavo v cilju izboljšanja gospodarskih prilik v državi. Vse na podlagi tega pooblastila izdane uredbe pa so se morale naknadno predložiti Narodnemu predstavnštvu na odobrenje.

Vlada dr. Stojadinovića pa sedaj zahteva zase z Narodnega predstavnštva pooblastilo, da more na isti način spremeniti vse obstoječe zakone v primeru, da Narodna skupščina ne zaseda.

Beograjski politični krogi, parlamentarni in izvenparlamentarni komentirajoč tako zahtevo vlade opozarjajo na deklaracijo vlade, ki jo je pred skupščini in senatu, v kateri je o pospar dnevi podal dr. Stojadinović v trebi novih političnih zakonov rečeno me! drugim: Prizadevali si bomo, da v teknu svojega nadaljnega dela posamezne zakone, zlasti zakone politične značaja prilagodimo težnjem in željam naroda.

Ker smatrajo v vseh političnih kro-

gih, da je za prehod k urejevanju naših notranjih političnih prilik potrebno spremeniti vse politične zakone, ki ne odgovarjajo razpoloženju in težnjam širokih ljudskih slojev, tolmačijo to zahtevo vlade dr. Stojadinovića kot izraz volje, da v svojem političnem delu na vsak način izpolni svoje obljube, dane v deklaraciji.

Ni še znano, v katerem pravcu in v kakšnem obsegu naj bi se spremenili politični zakoni. Zaradi tega je opaziti pri izvenparlamentari opoziciji se nadalje veliko rezerviranost. Opozicija čaka na dejanja. Še le na podlagi dejanj bo opozicija ocenila smisel in cilj zahtevanih širokih pooblastil za vlado dr. Stojadinovića. Iz pooblastila, ki ga zahteva vlada, se vidi, da hoče menjati in spremeniti zakone takrat, kadar Narodna skupščina ne zaseda. Iz tega se sklepa, da hoče vlada izkoristiti čas, ko bo Narodno predstavnštvo po sprejetju dvanajst odšlo na poletne parlamentarne počitnice, za to, da izda najpotrebenjše nove politične zakone.

Narodna skupščina: 199-95

Pri včerajnjem bojem glasovanju v skupščini je dobila vlada največ 199 glasov, opozicija pa največ 95 glasov — Kmečka politika advokatov

Beograd, 10. julija. r. Narodna skupščina je imela včeraj zelo interesantno sejo. Izvolila je namreč stalne skupščinske odbore, to je finančni, administrativni, imunitetni in odbor za prošnje in pritožbe. Pri tej priljivo so se prvič pomerile moči med vlado in opozicijo, ki je združena v Jevtičevem klubu. Predložene so bile dve liste, lista vladne večine in lista Jevtičevega kluba. Izvoljeni so bili dr. Fran Klar v administrativni dr. Jančič in dr. Šemrov v imunitetni, Josip Benko v odbor za prošnje in pritožbe ter dr. Lovrenčič in dr. Veble v finančni odbor. Pozornost je zbudilo v parlamentarnih krogih dejstvo, da so bili bivši in že bolj izkušeni slovenski poslanci potisnjeni v stran in izvoljeni v odbore sami novinci. Tudi se mnogo komentira, da ni v odbore izvoljen noben kmečki poslanec, čeravno se je ob volitvah mnogo šarilo s frazami, da mora slovenska parlamentarna delegacija voditi predvsem kmečko politiko.

Parlamentarne petorke Jevtić - Marušičevega režima
Poleg konfinacij in udarnih čet so pripravljali tudi posebne strahovalce narodnih posancev v skupščini

Beograd, 10. julija. r. Razkritja o naklepih bivšega Jevtić-Marušičevega režima so v vseh parlamentarnih in političnih krogih predmet živahnih komentarjev. Vsi soglašajo v tem, da je prava sreča, da je bil ta režim tako kratkotrajen, ker bi bil sicer rodil nedogledno nesrečo za ves narod in državo. Skoro vsak dan pa prihajajo na dan še nova razkritja. Tako je objavil »Politiki« narodni poslanec Kaludžerčić senzacionalno izjavo o parlamentarnih petorkah, ki jih je snoval ta režim, da bi držal v pokorščini narodne poslance in gospodaril po mili volji. Svoje politične nasprotnike je hotel ta režim strpati v koncentracijska taborišča — samo iz Ljubljane je bilo namenjenih za konfinacijo 31 ljudi — ostale državljanje bi naj ustrahovale udarne čete, ki so jih že organizirali, poslanci pa bi bili pod knuto parlamentarnih petork, kjerih glevna

alogra bi bila, da uklonijo vse poslane volje jugoslovenskega Hitlerja in Mussolinija.«

Sedaj, ko se zoper mnogo govorji o obnavljanju bivših strank, so se gospodje zoper spomnili svoje nekdanje pripadnosti k radikalnom in sklenili poživeti radikalno stranko v Sloveniji. Pred par dnevi se je sestalo nekaj ljubljanskih gospodov, ki so iz svoje srede izvolili najprvo direktorij. Ta direktorij je včeraj sklical širši sestanek, ki se ga je udeležilo okrog 15 gospodov. Na tem sestanku so sklenili resolucijo, ki jo je direktorij v večernim brzovlakom odnesel v Beograd, da jo predloži glavnemu odboru starih radikalov. Resolucija je zelo zanimiva. Obsegata celo vrsto

»Politika« poroča o tem med drugim:

Narodni poslanec za sarajevski okraj dr. Kaludžerčić, ki je kot bivši radikal takoj prešel k dr. Stojadinoviću, pripoveduje, kako bi izgledala narodna skupščina, če bi bil Jevtić še vedno ostal na oblasti. Neki narodni poslanec namreč, ki pripada bližnji familiji Bogoljuba Jevtića, je v imenu neke skupine narodnih poslancev, zbiral poslance in jih priganal, naj vstopijo v organizacijo »tajnih petork«, ki naj bi imele namen in nalogo, da v narodni skupščini slepo podpirajo vse ambicije »Führerja« Jevtića. Ožje okolica gospoda Jevtića je torej zares mislila, da se je Jevtić vrnil od volitev kot neki jugoslovenski kancer in Führer nekega »pokret«, o katerem so že govorili nekateri aktivni ministri, čeravno se med ljudstvom še nikjer ni pokazal. Te skupščinske »petorce« bi po zamisli Jevtićevega režima tvorile neke vrste ogrodje novega fašističnega pokreta pod vodstvom POF-a, na isti način, kot so hitlerjevske SS udarne čete od prvega početka bile revolucionarni kader Hitlerjevega gibanja. Narodna skupščina, ki bi bila s pomočjo teh »petor« branila Jevtića na oblasti in služila njegovim »Führerskim ambicijam«, bi postala kader revolucije, ki jo je pripravljal odhajajoči režim. Križa vlade in imenovanje nove vlade je za vselej uničila ljubimkanje z revolucijo od zgoraj, ker nova vlada ne zahteva na skupščini, da si z neno pomočjo osvoji narod in državo, ampak zahteva od nje, da vladi pomaga, da hrani državo pred nepotrebnimi pustolovščinami in pred nepotrebnim gorjem.«

točk in v glavnem razglasa, da bo radikalna stranka v Sloveniji v najkrajšem času zbrala v svojem okvirju najmanj 40 odstotkov vseh Slovencev in absorbiral vse ostale stranke razen zaveznikov iz tabora dr. Korošca. Rešoljica se izrekla proti fuziji s prijatelji dr. Korošca in slovenski radikali žele ohraniti individualnost svoje stranke. So pa pripravljeni, ako tako želi glavni odbor, sodelovati z bivšo SLS. Kardinalna točka resolucije zahteva, da vlada odnosno glavni odbor zaščiti vse stare slovenske radikale pred morebitnim preganjanjem.

Slovenski radikali
Kako si nekateri gospodje zamišljajo razvoj političnih prilik v Sloveniji

Sedaj, ko se zoper mnogo govorji o obnavljanju bivših strank, so se gospodje zoper spomnili svoje nekdanje pripadnosti k radikalnom in sklenili poživeti radikalno stranko v Sloveniji. Pred par dnevi se je sestalo nekaj ljubljanskih gospodov, ki so iz svoje srede izvolili najprvo direktorij. Ta direktorij je včeraj sklical širši sestanek, ki se ga je udeležilo okrog 15 gospodov. Na tem sestanku so sklenili resolucijo, ki jo je direktorij v večernim brzovlakom odnesel v Beograd, da jo predloži glavnemu odboru starih radikalov. Resolucija je zelo zanimiva. Obsegata celo vrsto

Zaradi državnih govorov tudi danes kljub najnemu narocišču za trikratno polno takso nismo mogli dobiti telefonske zvezze z Beogradom.

Dekret o konfinacijah

Neovržen odgovor na ponesrečene demantije

Kakor smo že včeraj zabeležili, je tudi dr. Jevtić smatral za potrebno demantirati vsemi o nameravanih konfinacijah in drugih naklepih Jevtić-Marušičevega režima. Daneski »Slovenec« objavlja v odgovor na vse te ponesrečene demantije besedilo dekreta o konfinacijah in pape med drugim:

Temu nasproti izjavljamo mi, da je nočnji minister Jevtićeve vlade Velja Popović dan 15. maja posiljal vsem banom države načrte, da naš mu posiljajo seznam najbolj nevarnih in najvplivnejših oseb, ki so proti režimu, kateri ne je konfinirajo ali postavijo pod policijsko nadzorstvo. Na to depelo so bani takoj naslednjega dne poslali vsem okrajnim glavarjem sledči načrt.

Pov. II. DZ. No. 1756/1

16. V. 1935.

Vsem sreskim načelnikom, vodjem sreskih izpostav itd.

Na depelo ministrica notranjih poslov od 15. t. m. Vam naročam, da mi vspoljite

v 10 dneh seznam najbolj nevarnih in najvplivnejših oseb, ki vodijo ali osobno izvršujejo akcijo proti državnemu in narodnemu edinstvu in je zato njihova navzočnost v sedanjem krajevnem bivališču nevarna za javni red in mir in sploh za javno varnost.

V istem seznamu ali posebej mi predložite utemeljen predlog glede oseb, ki bi jih bilo zaradi takega udejstvovanja treba konfinirati ali staviti pod policijsko nadzorstvo.

Podpis bana.

Pod ta ukaz so sledila navodila, v katerih se zahteva, da se popreje vse ne režimovska društva z namenom, da se razpustijo. Kakor smo že omenili, je bil dan obenem načrt, da na spis pridejo v prvi vrsti vodilne osebe opozicije, pri nas predvsem pristaši SLS, od drugih pa dr. Kramer, Ribnikar in nekateri drugi, ki so bili v opoziciji proti dr. Mašiču.

Beseda ima g. Bogoljub Jevtić.

Jadranska cesta na Ižanskem

Kaj vidiš in doživiš, če jo mahneš peš po Ižanski cesti v Iški Vintgar

Ljubljana, 10. julija.

Po tradiciji se gledajo Ižanci in Ljubljaničani pisano, vendar so že precej zbljali, saj se Ižansko prav za prav že spaja z Ljubljano. Ižanci, ki so v resnici Ižanci, so posredniki med mestoma in deželjo. »Noble kmetje so, dekleta so gospodične in se vozijo v mesto s kolemi ali pa potiskajo ročne vozičke, da založe meščane z mlekom in se malo ogledajo po mestu ter s kom spogledajo. Ko rompa po Ižanski cesti proti Igri, neopazno zaide na deželo; toda posebej je treba priponomiti, da je ta dežela: nekaj posebnega, kar lahko označi le ime Ižansko. Ižanci so že vedno rezervirani proti mestu in mariskom bero bere z obrazom, da prezira »škrice« in »ljubljanske srace«, ki se podeže iz mesta proti Krimu. Kdove, ali so ti ljudje tako ponosni ali samopoštni. Morda so že zvedeli, da je Ižanska cesta del jadranske, mednarodne ceste.

»Štemano« pode mlekarico s praznimi vovi domov. Ali lahko prisedem? Zakričal sem, voz pa je zdriral mimo. Da bi me vzej z bičem ošvrlnila! Treba bo pač vleči noge za seboj po pršni cesti nad 10 km daleč. Drugačega voza sem se oprijel in ponovil zopet glasno vprašanje. Toda Ižanci najbrž misijo, da se meččani samo norčujejo iz njih, če jih ogovarjajo. Pri km 8 sem zapustil bodočo jadransko cesto ter krenil na desno proti Iški Loku. Cesta se vije po ravneni v taku imenitnih zavojih, da postane vrtoglav, ko je prehodiš. Postoje, pa mi povejte, ali je še kakšna pravica na svetu, da ustavi kmet, ki žene živino na pačo. Z resignacijo in svetim ogorčenjem je tožil, da je prepovedano napajati živilo v jarku, dočim so nekdaj napajali na enem napajališču živilo iz treh vasi. Dandanes svet nima več nobene vesti, da je zaključil ter odšel, ko sem mu potrdil, da smo dandanes ljudje pošteno izprijeni. Cesta skozi Iško Loko je mehka, kakor da stopa po prelogah, za kar se je treba zahvaliti kravam. Sicer je na cesta suha ter na čevljih ne ostane mnogo barve. Ljudje se ne menijo za turiste. V Tomišlu te pozdravlja gostilnica na pragu, tu pa niti otroci ne mečejo kamnja za teboj. Do Iške vasi drži poljska cesta med valjajočim žitom. Skrije se raduje živiljenja visoko pod nebom, na desni se solčni temeno zeleni Krim, v ozadju pa je bela Ljubljana tako lepa, kakršna blizu nikdar ni. Iška vas je revna na zunaj. Tuji promet, ki se je zadnjih leta nenadno precej razmahnil v Iškem Vintgarju, še ni zapustil sledov. Pač pa je nekaj gostil in ena oddaja tudi tujiške sobe. Cesta skozi vas ne more biti mnogo lastna. Tudi tu leži proga bodoča jadranske ceste. Zdaj vozi do Iške vasi avtobus, sicer pa je Ižanci ne uživajo mnogo bencinskega smradu.

V soteski Iški Vintgar ne drži cesta, nego kolovoz, odnosno več kolovozov, ki se na lepem začne in nehači pri mlini ali vodi ali pa tudi v gozdu ob vnožju gorovja. In bal to privlačuje turiste, nedotaknjena narava. Seveda mora temeljito korigirati mnenje o nedotaknjenosti narave, ko kreneš nekoliko globlje v Iški Vintgar. Pred leti je bila ta lepa soteska tabula rasa in redki turisti, ki so začeli v njo, so hodili tihom zamknjeni ob pojadi vodi, pod čudovitimi skalnatimi previsi, skozi

globejo prodrič v sotesko, tem manj sledov tujskega prometa je. Nekje, najbrž na desnem bregu, bo zasckana v skalovje jadranske cesta. Skozi zelenje, nad penečo bregom, čez hudoorne struge, med tihimi lokami in pod senco visokih, strmljih sten bo držala proti Jadrani. Motorna vozila bodo proizčinila zavrela in med dleči godzni in vodni zrak se bo mešal duh po ogljikovem monoksidu. Nekatere počitniške kolibe se bodo morale najbrž umakniti, a nedvomno bodo potem zgradili š

Barake v gramozni jami

Lastnikom teh barak so postavili v enakem obsegu in enake kakovosti barake v Mestnem logu

Ljubljana, 10. julija.

Barake v gramozni jami se še vedno niso umaknile. V jami ob novi šoli bo lep šolski park, toda najprej morajo odstraniti barake, preden lahko mislimo na park.

Barake so postale zadnja leta v Ljubljani pravo strašilo — za one, ki so jih odpravljali, odnosno prestavljali, pa tudi z marsikoga, ki ni zmogel previsoke stavarine. Zdela se je, da bodo barake preravnate mesto ter izpodrinile druge tipe hiš. In v resnicu jih je bilo že precej več kakor modernih palač. Barakarski razmah je začel delati preglavice mestu. Začeli so sistematično odstranjevati barake, kjer so bile najbolj na očeh. Toda s samem potreza peresa jih ne more nihče odpraviti. Kolibe so se začele umikati na periferijo, a zaradi tega jih ni bilo nič manj. Vsaka deložacija je pomenila naraščanje kolibarskega naselja v Mestnem logu. Naselje na Galjevici prav za prav ni upravičeno do »častnega« naslova barakške četrti, a vendar je zasilno ter niso hiše v pravem pomenu besede. Barake v Mestnem logu niso več tako kričeča na zunaj, kakor so bile prvo leto in ob njih so skromno urejeni vrtički, po sredini vzdolž barakarske ulice je nekakšna avnija, širok drevored, in ob kolibah sta cesti. Provizorni značaj je torej kolikor toliko zbrisani. Glavno pa je menda, da barake niso na očeh, sredu »napredajočega« mesta, da bi nam tujci ne mogli očitati kakšnih nečednosti... Barake v gramozni jami so pa bile pred dnevi, o priliki slovensnosti na stadionu v neposredni bližini na razstavi slovenskega ljudstva. In s temi barakami je največji križ.

Lami, ko so začeli graditi bežigrajsko šolo, so tudi nekaj časa podirali precej dolgo.

velikopotezno barake. Veliki mostni baraki, ki sta bili najbolj nesnažni in največja spotika, so podrlji končno za vedno. Prej sta vselej zrasli iz razvalin kakor stevnik. Ko so ju podrlji na Ledini, sta bili zreli za ogenj z mizrijadami stenke vred, toda stanovanjsko vprašanje se je moralno rediti z njima ter so ju postavili v gramozni jami. Lam so pa morali stanovalcem — po večini vsi — rediti stanovanjsko vprašanje sami. Kljub temu so še porabili nekaj lesa pri gradnji drugih barak v Mestnem logu. Zgraditi je bilo namreč treba zopet druge barake za barakarje, ki jih niso mogli vreči na cesto, ko so podrlji skoraj polovico kolibarskega naselja v gramozni jami. Lastnikom barak so postavili v enakem obsegu in enake kakovosti barake v Mestnem logu, toda ne vsem. Se skoraj polovico barak stoji v jami. Parcele v Mestnem logu so že zazidane in menda bo treba osnovati še eno naselje. Kakor bodo barake morale pasti ob novi šoli, kjer bi bile pač prevelika spotika in vrtnarskih del bi ne mogli opraviti, dokler bi stale. Odstranjevanje barak ni posebno lahka naloga za mestno občino, ker ne gre brez denarja, ki ga zadnje čase pogrešajo na vseh koncih in krajin, težave so pa tudi z deložicijami barakarjev, ki se navadno nočejo izseliti zlepna. In končno so barakarji tudi ljudje. Nedvomno ni prijetno čakati s cilicami pod milim nebom, da bo zgrajen nov dom v poetičnem Mestnem logu.

Upanje je, da bo letos zadeva z barakami v gramozni jami likvidirana, saj prihodnje leto gramozna jama povsem spremeni svoje lice, ko bo dograjeno novo šolsko poslopje in bo ob njem krasen park. Podiranje barak se sicer rado zavleče, a tu se je zavlačevalo že dovolj dolgo.

Čez krvave poljane pred Verdunom

Ruk v ježo pred kanalom Meuse. — Njiva belih križev sredi zelenega polja

Ljubljana, 10. julija.

Duše bi bili malone izpustili iz grešnih telcs na našem potovanju. Ko smo se postavljali iz Ljubljane, so zapečkarji zmagovali z glavami, češ, dolga bo, dolga in naporna, pa tudi nevarno je vozoriti tako daleč po svetu z avtobusom in še kranjsko žeo po vrhu. Mi pa nismo videli nobene nevarnosti in je tudi res ni bilo. Le tam pri tistem mostičku, ki se vrti in obrača na koleščkih, tam ni šlo vse gladko. Da, tisti preklicani mostiček je nam nagnal malo strahu, toda še posem, ko je bila nevarnost že za nami. Kmalu za rojstnim krajem Device Orleanse, pred vasjo Commercy se vije proti jugu kanal znane reke Maas ali Meuse. In ta kanal nam jo je hotel zagosti, da bi se bili napili njegove blatne vode, čeprav nismo bili žejni. Vrh precej strmega klanca je ob cesti svarilen napis. Vozili smo dokaj hitro, saj gre po asfaltiranih cestah kar samo. Ne vem, ali sta se naš potni maršal in Fric kaj dosti zmenila za svarilo, da smo pred vrtečim se mostičkom. Morala sta se že, saj sta bila vso pot naravnost vzorno previdna. Mi, zadaj sedeči, nismo imeli drugih skrb, kakor zabavljanje, če nam kaj ni bilo po volji, ali pa občudovanje pred nami sedečih, kadar so od samega navdušenja nad lepotami tujih krajev navdušeno kinali z glavami.

Po klanec je šlo hitro proti kanalu. Zagledali smo krepkega brkača, kako nekaj vrti pri mostičku, a časa ni bilo mnogo. Niti toliko ga ni bilo, da bi videli, da je mostiček za promet po cesti zaprt, ker je bil tik pred našim prihodom še odprt za promet po kanalu. Brkač ga je sicer urno zapiral, a mi smo bili urnejši od njega. Rukl in že smo obstali tik pred kanalom. Videč, da je mostiček še zaprt, je Fric v zadnjem hipo okrenil na desno, pa ni mogel dovolj zavreti in mu je moralna priskočiti na pomoč visoka živa ježa ob kanalu, v katero smo zavozili z vso silo z desnim prednjim kolesom, da smo jo kar presekali. Zavora in ježa sta pa zadostovali, da smo se ustavili dober meter pred kanalom, kamor bi se bili sicer prekucnili, da bi bili lahko nadaljevali pot proti Bruslju mokri zunaj, suhi znotraj.

Prva naša misel je bila: Bog Kranjec nikoli ne zapusti, če je Primorec-Kranjec namreč, ne bog. Druga naša misel je bila, kako spraviti avtobus zopet v dobro vojlo, da nas bo peljal naprej. Nič lažjega. Kakor Ribnčani, ko so razširjali cerkev, smo se uprli z ramami junaško vanj in že je bil zopet na cesti. Ta čas je spravil brkač mostič na pravo mesto in pot nam je bila odprta. Hudega torej ni bilo nič, samo brkač je nas nekam grdo pogledal in vprašal v polomljeni nemščini: »Können sie nicht lesen? Naš potni maršal ga je pa brž zavrnil, da znamo brati in še celo francosko. S tem je bila edina naša misel: da bi znotraj. Da bi znotraj ne po-

drušča se in svoje izgubljeno do- stojanstvo. A tam sedaj se še zopet zgrajeni jedilni podzemni učilni, da bodo hvali iz sebe svinec in smet.

Se je nebotičnik nad nami svindilen, še plote vihar. Vedno zaradiščje, tedje, vedno bolj grozne postaja nebo. Pri bolcu dneva se plazi groza po zelenem polju. Čutiš jo pod seboj, nad seboj, v sebi. Nekaj tajanstvenega vidi v očaju, da bi postal praznovanje v bi verjet, da se mrivi bračno življe. Vsi smo utihnili, kamor si do pomenka, še manj do smeha. Kamor pogledaš, povsed razkrita in razkopana zemlja, polje prepredena z snježevalo bodoče živo, povsed sledovi vojne furiže. Kraji ob cesti posejani na redko in vrti, mirni, izumrli. Nobenega avtomobilnika, nobenega voza. Sami smo na cesti, le svindeleno nebo nas spreminja in temelj k tomu. Mračno, temnosivo nebo nad nami, zeleno polje okrog nas. In na zelenih poljih kakor krvavorde prepreči, cele nji večno svetočega maha. Pravijo, da je pognoalo iz zemelje tem več maka, čim več je bilo kje prelite krvi. Ali je hotela narava sama zaklatici človeku, naj jo neha prelivati? Ta mak po krvavih poljanah francoskih bojišč pred Verdunom ni, da bi pel pesnik o njem, da sreda polje kima. Ta mak je pognoval in nedolžno prelite človeške krvi, ta mak ni mak, to je kri, kipeča iz zemelje, ki je že prenasičena z njo, da je ne more več požirati. Zato jo je razlila čea polja, da bi se človek zgrozil in iztreznil ob pogledu na njo...

Commerce, St. Mihiel, Dieue-s-Meuse, Haudainville... Se je skrit Verdun za gršči, še ga ne vidimo, a slutimo ga že dolgo. Trideset kilometrov po dolgem in dvajset počez je zavitek Smrt ostro načrteno koso, do neba ji sega mrtvaška glava, od obzora do obzora kočenje roke. Jutranja zarja je krvava, večerna zarja je kri, solnce reže krvavo nebo, luna siplje na okrvavljenem zemljo krvavo mesecino. Strah in groza pretresata zemljo, jok in stok odmevata po nji... Pred Verdunom smo. Tudi oni so bili, pa jih ni več. Stotisoč jih je bilo, mladih, krepkih, polnih veselja do življenja in dela, ljubezni do svojih dragih prekipevajočih srce. Zdaj trohne njihove kosti v zemlji, samo rdeči mak in beli križ so ostali po njih. Samo rdeči mak in beli križ! Nol Ostali so nedolžni otroci brez očetov, žene brez mož, matere in očetje brez sinov, bratje in sestre brez bratov. Otriči so že stopili v življenje, pa ne morejo razumeti, zakaj so morali doraščati brez očetove ljubezni in opore. Na zeleni polje hodijo gledati rdeči mak, božat in poljubljati kri svojih z vesoljno brezumje izkravljelih očetov.

Pred Verdunom smo. Poklekni na to sveto zemljo, na ta veliki žrtvenik, sklenimo roke od severa do juga, od vzhoda do zahoda, potegnimo meče zdravega razuma iz nožnic prekrizajo jih in prisemimo nad njimi: Nikoli več Verduna!

J. Z.

All so potovanje v Nemčijo draga?

Ljubljana, 10. julija.

Pogosto zadenemo v Jugoslaviji na mnenje, da so potovanja v Nemčijo glede na visoko stanje marke, posebno draga. Dejansko je pa ravno nasprotno res. Kot potovna dežela spada Nemčija med najcenejše države. Stroški za potovanje se razčlenijo v čiste stroške za potovanje in v stroške za vzdrževanje. Kar se bili Nemci naslednjega dne potisnili nazaj bataljon francoske deželne brambe, ki je branil prehod čez reko, že so prodrali proti dolini reke Aire, ko jih je ustavil 16. francoski armadni zbor in Nancy in jih pognal nazaj in okoli St. Mihela. Nastala je takozvana saint mihelska zagovoda in tri mesece je košila tu smrt noč in dan, poton na še in še, da je človeška kri namakala zemljo, kakor dež.

V St. Mihelu spomenik padlim. Na pušču naslonjen vojak s prestreljenimi prsi. Zdaj in zdaj se bo zgrudil in izkravil. Za njim stoji skrušena mati z otrokom, vdova s siroto, žena brez moža z otroččkom brez rednika. Na podstavku napis: »A nos morts! Kdo ve, kolikim izkraveljim mučenikom v spomin je izklesalo umetnikovo dletlo lik umirajočega vojaka in stre v dovez z detetom v načinu. Morda tisočem, morda stotisočem. Saj je blizu razkrita zemlja na kraju, kjer je sejalo v enem dnevu 50.000 granat smrti in razdejanje.

Tako je St. Mihelom njiva belih križev, njiva večnega miru sredi zelenega polja. Vojaško pokopališče, prvo izmed mnogih, ki smo jih videli v Franciji in Belgiji. Zakaj križi in zakaj beli križ? Ne ubijaj, je dejal Križani. Gledaš, te strašne bele križe sredi zelenega polja, sreči ti krvavi in roka se ti krči pest. Zakaj križi in zakaj beli? Zakaj ne rdeči, obliki s krvjo, kakor so bili obliki trpin, mučeniki, trohneči pod njimi? Umaknite te bele križe, skrijte ta vnebovpovojči paradiški in poklicite umetnika, da bo izklesalo njegovo dletlo iz belega marmorja v pest stisnjene in proti nebu dvignjene roke v tej sveti zemlji trohneči nedolžnih mučenikov. Večna obtožba in večno prokletstvo naj se dvigata iz zemelje poznam rodovom v dokaz, da je našel človek naših

V KARNEVALSKI NOĆI

Natašar: — Oprostite, prosim eno pivo premalo ste izvolili napovedati.

Načmljena maska: — Je že mogoče. Najbrž bo tisto, ki sem ga več popil.

Slovenci v Ameriki

Izredno nadarjena slovenska dijakinja, — Žrtve nesreč. — Novi grobovi.

V Pensilvani, država Georgia, je bila oblikovana hot najboljša učenka Slovencev Zofija Benčina. Ona je edina Slovenska v tem kolegiju, ves drugi učenki so Angležanke. Sprejeti je bila v društvu Theta Chi Omega, kar je najvišje odlikovanje, ki ga je mogoče dosegiti v tem kolegiju. Kot izredno nadarjena učenka je bila opustovana odlikovana že v ljudski življeni.

V Clevelandu je padel vдовec Anton Lenček, star 87 let, tako nesrečno po stopnicah, da so ga morali prepeljati v bolničko, kjer je umrl. Doma je bil z Raketa in v Ameriki je živel 53 let.

Zrtve avtomobilske nesreče je postal v Clevelandu Tomaž Stančič, star 55 let. Počasi je šel na delo, pa ga je povabil avtomobil in je že eno uro po nesreči umrl. V premogovniku v Coverdale se je Janez Bele tako hudo ponesrečil, da so mu morali odrezati nogo.

V Leadwillu je podlegel težki bolezni Ivan Kočvar. V istem kraju je umrl Franc Fortuna, doma iz Temenice. V Clevelandu je umrl Franciška Perko, starca 61 let, doma iz Kala pri Ambrošu. V Ameriki je živel 38 let. V Calometu je umrl Ivan Puhek, star 59 let, doma z Griča pri Crnomlju. V Monnessenu je umrl Anton Klančar, star 60 let, doma iz Nove vasi pri Blokau. V Ameriki je bil 35 let. V Milwaukee je umrl Jakob Osojnik, star 53 let, doma iz Lež pri Prevaljah. V Ameriki je bil 23 let. V Park Hillu je umrl Franciška Volk, rojena Gabrovšek, starca 51 let, doma nekje iz okolice Litije. V Ameriki je bila 28 let. V Arma, Kans., je umrla Elizabeta Povše, rojena Mlinar, starca 79 let, doma iz Zagorja ob Savi. V Ameriki je bila 28 let. V Corona,

Kana, je umrla Helena Planko, starca 69 let, doma iz Šoštanj. V Ameriki je bila 27 let. V Clintonu, Ind., je umrl Ivan Zaubi, star 37 let. Njegov očet je bil doma iz Češnjice pri Kamniku, mati pa iz Šv. Gore pri Litiji. V Ameriki je bil 30 let. V Waukeganu je umrl Mihail Mišić, star 27 let, doma iz okolice Črnomlja. V Ameriki je bil 50 let. V Ahmeku je umrl Gregor Vrančič, star 63 let.

V Clevelandu so umrli Marija Gaberšek, rojena Rojina, starca 75 let, doma iz Škofje Loke. Janez Boldan star 55 let, doma iz Trebeče vasi pri Žužemberku, Ana Nemeč rojena Komar, starca 44 let, doma iz Otizarja pri Duljah na Primorskem, Miha Stepic, star 75 let, doma iz Brezja pri Kostanjevici, Luka Hočevar, star 60 let, doma iz Grintovca pri Zagradcu na Dolenskem, in Matija Marolta, star 68 let, doma iz Velikih Lašč. V Flemingu je umrl v ubožnici Janez Izlakar, star 50 let, doma iz Št. Gotharda pri Kamniku. V Ameriki je bil 27 let. V Youngstownu je umrl Jakob Vidic, star 73 let, doma iz Police pri Višnji gori. V Trinardinu je umrl Mihail Fatur, star 49 let, doma iz Bitnje pri Premu na Notranjskem. V Chicagu je umrl Karel Zgonc, star 64 let, doma iz Borovnice. V West Allisu je pobrala pljučnica Lojzeta Susteršiča iz Jurne vasi pri Podgradu na Dolenskem. V Calometu je zadržala srčna kap Janeza Puhka, doma iz Št. Gotharda pri Kamniku. V Ameriki je bil 22 let. V Park Hillu je umrl Franciška Volk, rojena Gabrovšek, starca 51 let, doma nekje iz okolice Litije. V Little Fallsu je umrla Ana Rupnik, starca 37 let. Podlegla je težki operaciji. V Lorainu je umrl Franc Barbara, starca 55 let, doma iz vasi Pudob pri Ložu. V Ameriki je bil 22 let.

pomočnikov in vajencev, tako da bo to res prava in nazorna revija našega občinstva. Razstavljalo bo 52 mojstrov, 25 pomočnikov in 8 vajencev. Sveda ta števila še niso dokončna, ker se bo število razstavljalcev še znatno povečalo.

Na obrtni razstavi v okviru »IV. Mariborskega tedna« bodo zastopane vse obrtnike. Tako bodo seznamili obiskovalce M. T. z oblačilno stroko naši krojači, šivilje, modistinje, krznarji in klobučarji ter pletilje. Usnjarsko obrto bodo prikazali čevljari, torbarji in sedlarji. Skomine bodo vzbujali s svojimi dobratomi slaščarji, medičarji in svečarji. Mnogo želja bodo gotovo vzbujali s svojimi krasotami urarji in zlatarji. Med tem pa bo mlađe ljudi, ki se pripravljajo na zakonsko življenje, zanimali izdelki mizarjev, tapetnikov, rezbarjev, pletarjev in pečarjev. Na razstavi bodo pokazali tudi slikarji in pleskarji svojo izurjenost in umetnost. Izredno zanimivi bodo tudi izdelki klučavnici, kleparjev, elektrikarjev, kotlarjev, mehanikarjev in knjigovezov.

Iz navedenega je razvidno, da se bo obiskovalcem »IV. Mariborskega tedna« (od 3. do 11. avgusta t. l.) predstavilo vse obrtništvo in prikazalo vse panege obrti, ki je kakor rečeno, eden glavnih stebrov našega gospodarstva.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 10. julija, katoličani: Amalija.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

PRI ZAPRTJU IN MOTNJA V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen čedec čašo

Franz Josefove

Registrirano od ministretva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 26. V. 1935.

DNEVNE VESTI

— Pred banovinsko skupščino JUU. Danes ob 15. uri se prične v Ljubljani seja upravnega in nadzornega odbora JUU. Obračunal se bo dnevnih redov banovinske skupščine, ki bo otvorjena jutri v dvorani Delavske zbornice. Pred slovesno otvirovijo skupščine bo skupna seja predsednikov učiteljskih društev in upravnega odbora, po otvoritvi pa volitive odsekov. Po tajniškem poročilu bo skupščina obravnavala novi proračun, popoldne bodo pa zasedali odseki na učiteljsku. V petek ob 8. uri bo nadaljevanje skupščine, potem bosta pa predaval prof. Gustav Šilih in učitelj Josip Dovgan o reformi učiteljske izobrazbe. Sledila bodo poročila odsekov in nadzornega odbora ter odobritev proračuna za leto 1935-36. Ob zaključku bo na sprejetju resolucija, ki bo to mala bistvene težnje našega učiteljstva. Učiteljstvu želimo, da bi obrodilo njegovo zborovanje čim več sadov.

Zvočni kino Ideal

Samo še danes!
Danes ob 4., 7. in 9½ ur
VELESENZACIJA

BEŠTIJA

Vstopnina 4.50 in 6.50

— Iz državne službe. Premeščen je agrarni uradnik Simon Rižnar od sreskega načelstva v Ljubljani k banski upravi. V vijo skupino so pomaknjeni: upravno pisarniški uradniki Dragotin Hrbič pri sreskem načelstvu v Metliki, Josip Hrga pri sreskem načelstvu v Kočevju in Fran Kokol pri sreskem načelstvu Maribor desni breg ter arhivska uradnica Otilija Radič pri državnem zavodu za zdravstveno zaščito mater in otrok.

— Iz banovinske službe. Imenovana sta za banovinskega pomočnega sekretarja pri banski upravi v Ljubljani banovinski pisar Ivan Leser, za banovinski knjigovodjo pri banski upravi banovinski pomočni knjigovodja Mihail Granda; v vijo skupino sta pomaknjena banovinski upravni uradnik v javni bolnici v Slovenjgradcu Božidar Gröblacher in sekundarni zdravnik pri splošni bolnici v Mariboru dr. Mirk Houška, ki je imenovan za asistenta.

— Gospodarske zbornice zahtevajo volitve ali imenovanje novih samouprav delavskega zavarovanja. Zagrebška inženierska zbornica je poslala v imenu vseh delodajalskih zbornic ministru za socialno politiko in narodno zdravje spomenico, ki je v nji izražena prošnja, naj bi minister nemudoma razrešil dolžnosti vse dosedanje samouprave v ustavnih delavskega zavarovanja ter razpisal volitve v vsa ravnateljstva teh ustanov. Če bi pa volitve ne bili mogoče, naj bi imenovan novo ravnateljstvo SUZOR-a in vseh Okrožnih uradov in sicer samo na predlog delodajalskih in Delavskih zbornic.

— Šef sanitete iz Bombayja v Zagrebu. V zagrebškem Higijenskem zavodu in Žoli za narodno zdravje je posetil te dni dr. Dabholkar, šef sanitete indijske province, ki šteje nad 23 milijonov prebivalcev in ki je glavno mesto Bombay. Dr. Dabholkar je na študijskem potovanju po Evropi. Iz Zagreba se je odpeljal v Osijek in Vukovar, od koder odpotuje v Beograd, da si ogleda socijalne ustanove v mestu in v okolici.

— Iz »Službenega lista«. Službeni list kr. banske uprave dravške banovine št. 55 z dne 10. t. m. objavlja ukaz o sklicanju senata in Narodne skupščine, uredbo o znižanju obrestne mere za hranilne vloge pri Državnih hipotekarnih bankah, odredbo in pojasnili glede tečaja 7% stabilizacijskega posojila v zlatu iz leta 1931, popravek v pravilniku za izvrševanje javnih del, obvestilo o pristopu treh držav k bernski konvenciji za zaščito literarnih in umetniških del in razne objave.

— »Putnik in turistični ukrepi v Avstriji. »Putnik« v Beogradu je ukrenil sporazumno s t. v. vinskim ministrstvom, odsek za turizem vse potrebitno, da se preprečijo škodljive posledice znanih turističnih ukrepov v Avstriji. V ta namen je sklicana plenarna seja uprave »Putnik«, da se uredi vprašanje poseta turistov iz Nemčije, Madžarske in Avstrije.

— Putnikovi avtobusni izleta 21. julija: Logarska dolina Din 95.—, Plitvička jezera-Crikvenica Din 455, Opatija Din 155. Prijava do 18. t. m. pri »Putniku«.

— Za avtobusni izlet v Dolomite od 27. do 30. julija je zadnji dan prijava 18. t. m. pri »Putniku« v Ljubljani. Cena izleta, t. j. vožnje in prehrane je Din 1.385. Pot pelje preko Trbiža v Cortina d'Ampezzo, dalje v Merano, Bordolino ob Gardskem jezeru in se konča v Benetkah z ogledom Tizianove razstave.

Nova grob. V Ljubljani je včeraj umrl upokojeni železniški uradnik g. Ivan Barl, star 71 let. Pokojnega bodo ohrazeni v najlepšem spominu vsi, ki so ga po-

znali kot znatnega, ljubeznivega moža. Pogreb bo jutri ob 17.30 iz Podmilščake ulice štev. 1 (Beograd). Bodite mu lahka zemlja, težko prizaditem svojem naše iskreno sožalje.

— Zračna proga Zemun—Crno morje. Letos smo prvič dobili kombinirano redno potniški in poštno zračno zvezo Zemun—Sofija—Crno morje. Vsak torek popoldne krene letalo iz Zemuna v Sofijo, kjer ima zvezdo do Varne. Tako lahko pride potnik iz Zagreba v 4 urah v Sofijo. Vožnja stane 1090 Din. V 24 urah lahko prispeši z letalom od Jadranskega do Crnega morja z jugoslovenskim odnosno češkim letalom ter s francoskim, angleškim ali romanskim, z nemškim pa do Sredozemskega morja, z jugoslovenskim zopet do Egejskega (Solun) in s francoskim ali holandskim do Atlantskega oceanja ali do Severnega morja odnosno do Rokavskega preliva.

— Zopet dovoljeni italijanski listi. Notranje ministrtvo je zopet dovolilo uvažati in razpečavati v naši državi italijanske liste »La Tribuna«, »Corriere della Sera«, »Popolo d'Italia« in »La Stampa«.

— V našem včerajnjem članku o brezposebnosti so se vrinile nekatere pomote. — Borza dela še nadalje izplačuje redne podpore, pač pa je morala ukiniti izredne, ker je bil kvartalni proračun že prekoračen. Tudi se računa, da bo v jeseni število brezposebnih naraslo na 3000 in ne na 15.000.

— Obraza češnja znova v cvetju. Šisački vrtnar Ferdinand Sudac ima na vrtu češnjo, ki jo je obrai že pred dobrim mesecem, zdaj pa je znova v cvetju. Sudec upa, da bo letos še enkrat obiral češnje.

Zvočni kino Dvor

Telefon 27-30
Samo še danes!
ob 4., 7. in 9 ur

Ana May Wong
v filmu

SONG

Parterni sedeži po 3.50 Din
Vsak dan nov spored

— Delo dobé. Javna borza dela v Ljubljani sprejme takoj brivškega pomočnika, hlapca, kovača, krojaškega mojstra.

— Vreme. Vremenska napoved pravida bo lepo in toplo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Rogatski Slatini in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 28, v Zagrebu 25, v Ljubljani 23.8. v Mariboru, Beogradu in Skoplju 23, v Sarajevu 22. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764.9, temperatura je znašala 12.2.

— Samomor 80 letnega starca. V vasi Bjele vode blizu Petrinje se je obesil Stefan Sarmadžija star 80. let. Starce je imel zlomljeno nogu in kost se mu ni hotela zarasti. Trpel je hude boleznine in večkrat je izjavil, da si bo končal življenje, ker mu je postalno nezmošno. V ponedeljek je ležal sam doma in ko so se domači vrnili, so ga našli v kleti obešenega.

Iz Ljubljane

— Ij Razmestitvene preglede, ki jih dostavlja mestno poglavarstvo hišnim gospodarjem se mora izpolniti vrnilti do 20. t. m. Prva vodoravna rubrika je za gospodarjev stanovanje, ostale vodoravne pa so določene za stranke (najemnike). Ce gospodar ne stanuje v hiši, izpolni prvo vodoravno rubriko v toliku kolikor se ga tiče in se podpiše. Vsakdo, ki vodoravno rubriko izpolni, se mora podpisati Navpični rubriki 9 do 17 ni treba izpolniti. Popisati se mora vsaka hiša, če je zasedena ali ne. Kuhinje se ne vpisujejo. Ker mora mestno poglavarstvo te pole še enkrat prepisati v dvojniku in je rok za predložitev vojški uprave velo kratek, se vsi pozivajo, da jih sigurno vrnejo do 20. t. m. mestnemu poglavarstvu. Informacije se dobijo vsak dan od 8—14 ure, ob nedeljah pa od 9 do 11 ure v mestni poslovnovalni, Mestni trg 2/l., soba št. 22.

— Ij Kontrola nad izdelovanjem, pripravo in prodajo živil. Na podlagi zakona o nadzoru nad živili, člen 21. pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzoru nad živili člen 233. in zakona o zatrjanju natežljivih bolezni, člen 35. bo mestno poglavarstvo v Ljubljani izvršilo ponovno kontrolo nad izdelovanjem, pripravo in prodajo živil ter nad osobjem, ki je v tem obratovalnicah zaposten. Mestno poglavarstvo poziva vse, tako delodajalce, kakor delojevale, zaposlene v trgovinah z živili, gostinstvah, kavarnah, slastičarnah, pekarnah, mesarijah, sploh v vseh obratovalnicah z živili zaposlene osebe, da se podvražejo najkasneje do 31. julija t. l. zdravniški preiskavi ter si preskrbe potrdijo o neoporečnem zdravstvenem stanju. Preiskave se bodo vršile na mestnem fizičkem času od 10. do 13. ure. Ob prilikah uradnih higijenskih preglefov obratovalnic z živili se bo v nadalje zahtevala od lastnikov predložitev

zdravniških potrdil o zdravstvenem stanju vsega osebja. Proti kršiteljem v tem razglasu navedenih zakonskih določil se bo uvedel kazenski postopek v smislu člena 22. in 23. zakona o nadzoru nad živili, oziroma čl. 68. zakona o notranji upravi. — Mestno poglavarstvo v Ljubljani.

— Ij Javna seja mestnega sveta ljubljanskega. Jutri ob 17. bo v veliki mestni dvorani javna seja mestnega sveta ljubljanskega. Poleg naznanil predsedstva in odobritev zapiskov zadnje seje je na dnevnem redu vprašanje kratkoroga posojila za dovršitev del na bežigrajski loli, odobritev pogodb za kopališče v Koleziji med mestno občino ljubljansko in sportnim klubom »Jadran« ter odobritev pogodb za najem dvorane v Mestnem domu med mestno občino ljubljansko in Šentjakobskim gledališčem odrom.

— Ij Izredčev diplome častnega meščanstva s Josipom Turku. Jutri, ob 17. uri bo izredčev predsednik mestne občine ljubljanske g. dr. Vladimir Ravnikar — pred sejo mestnega sveta — diplomu častnega meščanstva mesta ljubljane članu mestnega sveta g. Josipu Turku, zaslužnemu gasilskemu, sokolskemu in komunalnemu delavcu.

— Ij Ne gre posebno hitro od rok. Regulacija ljubljancev dosegel še ni toliko napredovala, da bi lahko začeli betonirati že v ponedeljek, toda poglabljanje struge se je nekoliko zavleklo. Zdaj izvajači izvajajo struge na zgornji in spodnji strani zapornice. Na gornej strani izvajač s precej močno lokomotivo, ki vozi naravnost iz struge v Koleziji. Na Trnovskem pristanišču so podrlji javno stranišče in kolivo, enaka usoda pa čaka tudi mestno stanovanjsko hišo pri prulskem mostu, ki njeni stanovalci čakajo s strahom, na dan, ko se bodo morali izseliti.

— Ij Poslopje merosodnega urada na Grudnovem nabrežju bo adaptirano in povečano. V grobenem stanju je prizadana že končana in adaptacijska dela bodo tudi kmalu opravljena. Zaradi prizadavev so morali podreti zgodovinskihihičko, kjer je bila nekdaj mitnica. Na njenih vrativ so se že pozvali sledovi bojevitosti Izanc cevizza časa, ko so naskočili ljubljano.

— Ij Ob nepravemu času prihaja mestno poglavarstvo s svojimi razmestitvenimi pregledi, ki jih je treba izpolnjene vrnilti do 20. t. m., torej v dobrem tednu. Gospodje na magistratu so menda pozabilni, da je zdaj čas počitnic in da marsikoga ni doma. Naj bi prišli s takimi polami in rubrikami jeseni ali pozimi, ko bodo ljude doma in ko bodo imeli več časa studirati, v katerem rubriku je treba kaj vpisati, ali koliko kvadratnih metrov merijo sobe.

— Ij Pomotoma smo včeraj poročali o obnavljanju hiše Ščipko posojilnice na Marijinem trgu. Gre za Občeno zavarovalnico.

— Ij Okrajna organizacija JNS za dvorski okraj (IX. in X. volišče) v Ljubljani ima svoj III. letni redni občni zbor jutri ob 20. v gostilni pri Birku, Borštnikov trg 2. Dnevnih red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Poročilo o politični situaciji. 4. Volevno novega odbora in nadzornega odbora. 5. Predlog o članarini za I. 1935. 6. Volitev delegatov za sreško skupščino. 7. Slučajnosti. Članstvo se vabi k polnočevalni udeležbi.

Odbor.

— Ij Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izpralnem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

— Ij Za mestni muzej je podaril g. Anton Danilo dve sliky svetodobnega »Malega gledališča«, ki je deloval pod vodstvom g. Danila.

Iz Radeč

— Škopilni voz. Nujna potreba po škopilnem vozru, ki se je posebno letos, v tej že skoraj neprenosni vročini, izkazala kot neizogibna, je slednjič ugodno rešena. Tukajšnja mestna občina si je na vzpostavbo predsednika g. Antona Polanca nabavila že tako dolgo začeljeni in preprodeleni škopilni voz. Voz je dnevno dvakrat v prometu in škopili radi toliko avto-prometa vedno zapršene ulice. Cestni prah, radi katerega so morala biti doslej vsa okna na ulice podnevi kakor tudi ponoči zaprta, je z novimi škopilnimi vozom, če že na popolnoma univen, vsaj dosti omiljen. Zračenje sob na ulico, ki je bilo do sedaj skorodno onemogočeno, je zopet možno. Skoda je le, da je sed z vodo za škopilni voz mnogo premajhen, kar z vednim napolnjevanjem delo zelo zavlačuje in ovira in bi bilo potrebno, da bi bil voz ves dan v prometu.

— Zaključek šolskega leta se je tudi letos pri našem lepo proučil. Po zaključku malih šolskih leta na programu so bile deklamacije šolskih otrok, nastop šolskega zborja pod vodstvom učiteljice g. Čaka, izbrani govor šolskega upravitelja g. Pečnika in končno razdelitev nagrad najboljšim učencem. Po proučitvi so se razdelili izkazi vsem učencem našne šole, kakor tudi gojencem obrtnonadzorne šole, ki ima pri nas izredno lepe uspehe.

— Zopet zanimiva nogometna tekma med starimi nogometnim moštvom Radeča in junijorji je privabila v nedeljo popoldne na nogometno igrišče v Radeču veliko množico gledalcev. Zanimiva igra, za katero je vladalo izredno zanimanje v Radeču kakor tudi v Zidanem mostu, je nudila gledalcem mnogo užitka. Kaj zanimivo je bilo gledati debele gospode, ki so skakali in se prematali po našem igrišču sebi in občinstvu v zabavo. V prvem polčasu so zmagali juniorji 3:6, v drugem pa 6:12.

Tel. 21-24 ELITNI KINO MATICA Tel. 21-24

Danes ob 4., 7½ in 9½ uri PREMIERA

GEORGE ARLISS

v zgodovinskem filmu

DISRAELI

Zgodovinska oseba lord Beaconsfield v filmu.

HLADNA DVORANA

Hajrodimu Serdaroviću, ki je ob

Lektor: Wolff:

BOGINJA DOBROTE

Roman

PRAZNE ROKE

Ko je Harland odprl oči, je imel čuden, toda ne neprijeten občutek polnega razvedrila in razjasnitve. Pogled mu je drsel po svilenih stenah, ustavil se je pred ženskim aktom in se zapletel v čipke zaves. Zdelo se mu je nemogoče določiti kraj in čas. Ležal je in dihal.

Ura je bila. Harland je avtomatično štel in našel enajst, pa ni vedel, kaj bi počel s to številko. Enajst, — je po misil. — Enajst.

Soba, kjer je ležal in dihal, je bila zavita v tišino. Kmalu je pa prišel nekdo in njegovi težki koraki so odmevali v zgornjem nadstropju. Harland je poslušal in spoznal, da se mu izprehaja prišlec po glavi. Zdaj je spoznal, da leži doma na Kurfürstendammu. Postalo mu je jasno, da mora k profesorju Gotteswintru. Spoznal je, da ne sme izgubljati časa in poskusil je vstati.

— Dobro jutro, — je dejala Lantadila in imela je jasne oči.

Harland se je ustrašil, ozrl se je na njo, potem se mu je pa zjasnilo v glavi in v zadregi ni vedel, kaj bi odgovoril.

Lantadila je pritisnila na gumb. — Ti se spiš, fant.

— To najbrž ne bo Španka, — je pominil Harland tisti hip. V Poznanju je, v najboljšem primeru v Varšavi.

Mlada sobarica je prinesla zajtrk. Harlandova zadrega je bila vedno večja. Psiček je radostno zalagal in skočil na posteljo.

— Koliko je ura?

— Enajst proč!

— Enajst proč, — je ponovil Harland in popil čokolado. Potem je namršil obrvi in se jezil, da se ne more spomniti, kje je pravkar pil čokolado.

— Kakšne obraze pa delaš?

— Dušica, kako se imenuje to mestno?

— Valparaiso, — je odgovorila Lantadila in se na nes ves glas zasmajala.

— Valparaiso?

— Saj se spiš. Eh, fant, fant! Prebudi se!

Mož v lobanji je štorkljal. Znova mu je šinilo v glavo ime Gotteswinter. Se del je na vrhu kavarne, kričeča rdeča bluza je stopila v sobo, potem je pa nekdo dejal: Lahko me kličete Ema ali Mina. Ime mi važno.

— Na kolodvor moram, — je dejal Harland odločno.

— Čemu pa?

— Domov se moram odpeljati.

— Ostani tu, — ga je prosila Lantadila. — Drevi pojdeva k Mourdyan Lale in obereva jih zopet za dvesto tič. A jutri, če hočeš, jo mahneva mamo po svetu.

— Domov moram.

Strežnica?

Zdaj je Lantadilo sovražil. Toda ta mržnja se je razblinila v nejasen občutek krivde, ki mu je stiskal srce. — Domov moram, je ponavljal tiho in odločno.

— Lantadila si je prižgala cigaretino in zamišljeno je puhal oblačke dima pod strop.

— Ostani srečna, — je dejal Harland in ji podal roko.

— Ali prideš zopet?

— Morda.

Kar je sedel na stol in blodeči pogled se je ustavil na tej ženski, na po-

stelji, na psičku in na ptičih, narisanih na skodelicah.

— Mačka imaš, dragi priatelj, — je dejala Lantadila sočutno. — Ostani tu!

— Domov moram. Vstal je. — Hvala, iskrena hvala. In imej se dobro. Odšel je iz sobe in imel je občutek, da se poslavljajo od nečesa, kar je več ka kor Lantadila.

Ulica je bila zalita s solnčnimi žarki, ki so jemali Harlanda vid. Mezikajoč je krenil previdno čez ulico, dokler ni prišel v senco. Kar se mu je zvrtele v glavi, da je moral obstati pred izložbo. Pred očmi se mu je stemnilo.

Precej časa je stal tako onemogel, predno je razločil v izložbi nekaj lutk, ki so se mu dobrodrušno smehljale. Potem je krenil previdno naprej v strahu pred novo oslabelostjo in vprašal je po poti na kolodvor, kjer je hotel malo prigrizniti.

Končno je sedel v kupe, ki ga je ponesel v gore. Prišlo je obžalovanje in glodal mu je dušo. Prejšnja noč mu je vstala pred očmi in pričala je proti njemu. Bil je kakor šolarček, ki ima slabo vest. Kakor šolarček? Vedel se je kakor star osel, pretokel je noč z alkoholom, žensko in nikotinom.

Na temno zelenih livadah so stale marogaste krave in ga dobrodrušno gledale. Pastirji so mahali z rokami, zvonci so zvonili, tam daleč za gozdovi so se pa dvigale proti nebu rdečkasto žareče gore.

Harlanda je silno vleklo v vilo na Montereč. Ko so pa prišli ovinki in predori, ko so se začeli vzpenjati mostovi nad brezdnimi, se je njegovo hrepenjenje razpršilo in se umaknilo mučnemu studu.

Stud pred Ingeleno.

Varal jo je. Ne s to žensko. Za to ni šlo. Varal jo je, ker je postal prostashi, ker je padel iz oblakov in močvirje. Sramotno jo je varal, ker se je bil obdaroval z vsem, kar je bilo v njeni duši, pa je brez ugovora izročil te darove, da je planil za trpko naslado. Harland je bil v lastnih očeh kakor okradeni tat.

Ingeleno je sedela nepremično na terasi in zrla z utrujenimi očmi v černi mrak. Silni napetosti živejcev je sledila topa brezbrščnost. Zdelo se ji je, da je v ustroju njenih možganov počila prožina.

Čakala je pripravljena skloniti tilnik pod vsak udarec. Krajina je ležala v pepelu. Solnce je zahajalo žalostno. Nebo je bilo oropano čarov.

V večerno tišino je zaživjgal vlak. Ingeleno se je zdrznila in se tesneje zavila v ruto. Od kolodvora sem se je slišalo škrapanje zavor. Kmalu se je vil vlak mimo rdečih signalnih luči v Celerino.

Po zelenih livadah je prihajal skozi mrak proti vili vedno počasnejše sklučen mož. Na ograjo naslonjena Ingeleno mu je zrla naproti kakor strašila. Lica si ji drgetala.

— Dober večer... gospodiča Ingeleno, — je dejal prišlec nekam plaho.

Ingeleno je molčala.

— Oh, kako sem vesel, da sem zopet doma.

Ta čas se je bilo stemnilo.

Harland je stopil v sobo in prižgal luč. — Kakšni pa ste? — je vzkliknil presenečeno. — Kaj ste bolni?

Odkimala je z glavo in opazovala Harlanda z žarečimi očmi, ki so kar otipavale njegove možgane. Ni prenesel njenega pogleda in dejal je v zadregi: — Najprej si moram umiti roke.

Pravljica o pokopališču ladij

Kako je nastal miren morski pas sredi Atlantskega oceana

O malokaterem morju se je v starih časih in zdaj pripovedovalo toliko fantastičnih zgodb, kakor o Sargassovem morju. Vesti o tem pokopališču ladij, kakor mu pravijo, in o plavajoči zemlji iz ostankov rastlin so bajke. Sargassovo morje pa res obstaja in ameriški biolog A. Keefe je poskusil te dni odkriti v predavanju resnico o tem čudnem delu Atlantskega oceana. Sargassovo morje imenujemo miren morski pas sredi Atlantika, večji od Aljaske, velik skoraj tako, kakor vsa avstralska celina. Nastalo je iz velikega vrtinca, ki nastaja tu iz severoatlantskih morskih tokov in protitokov. V sredini vlada mir in v tej mirni vodi so se polagonoma nakopičili v razmnožili poedinci morske trave sargasson, ki raste sicer povsod na obali oceana po skalovju.

Tu v Sargassovem morju plava morska trava prosto po vodi, ker se lahko drži s pomočjo luknjic na površju. Ali so to potomci poedincev, ki so se nekoč odtrgali med viharjem od obale in so jih prinesla morski tok, ki sem, da rasto zdaj tu brez korenin, ni znano. Prav tako je tudi mogoče, da gre za posebno vrsto te morske trave, ki se tu že dolgo drži in množi. Poleg sargassa nosijo morski toki sem les, kose razbitih ladij in razne lažje predmete, tako da ni čuda, da je nastala

pravljica o plavajočih lesnih otokih. Človeška domisljija je razpredla to pravljico s tem, da ve povedati o strodavnih ladjah, ki v tem delu morja zdaj strašijo, od rimskih galej do bojničnih čolnov Vikingov, od galej do fregat in celo do modernih brzoparnikov ter podmornic iz svetovne vojne. To pa nič drugega, nego pomorska latinščina.

Ameriški in evropski parniki, ki vozijo med Brazilijo, Afriko in Guyano, sporočajo sicer, da so že večkrat naleteli v tem delu morja na ostanke razbitih ladij in na naplavljeni les, toda ne v večjih množinah kakor v drugih mirnih delih morja. Čudna so pa zgoščena, valjučem žitu podobna mesta, kjer je morska trava stlačena in prepedena. Eno tako mesto je bilo dolgo nad 10 km in široko skoraj kilometr ter tako gusto, da so mornarji profesorji Keefi, ki so v colnu zasledovali veliko želvo, obtičali v njem. Morali so poslati po njem drugi čoln, da jih je potegnil iz neprijetnega objema. Od veslarskega čolna do parnika je pa daleč. Velikega parnika seveda takoj morska trava ne morezadržati. S pokopališčem ladij je tako, kakor z vsemi drugimi pravljicami; v nji je zrno resnice, toda človeška domisljija jo je napihnila in napravila iz nje senzacijo.

Nova slava polkovnika Stirlinga

Kakor filmski libreti se sliši zgodba štabnega častnika slovitega Lawrence, polkovnika Stirlinga, ki se je čez noč povzel od pomožnega delavca v neki londonski trgovini do prvega tehničnega svetovalca slavnega filmskega režisera Aleksandra Korde. Polkovnika Stirlinga omenja Lawrence v svoji knjigi »Upor v pustinji« in Korda, ki hoče spraviti glavne v tej knjigi opisane dogodek na filmsko platno, je zamenjal iskal po vsej Angliji neznanega polkovnika, dokler ga ni našel v neki londonski trgovini.

Tako ga je sprejel in mu obljudil visoko plačo, zdaj se pa hoče napotiti z njim v Arabijsko, kjer bo izdelan velik film o Lawrence. Polkovnik Stirling ima poleg tehničnih nasvetov na voljo organizirati velike prizore za film, ker ima dobre stike z arabskimi šejki. Med svetovno vojno je služil Stirling v egipčanski armadi in deloval je tudi kot svetovalec emira Fejsala. Po vojni je prišel v London, pa ni mogel dobiti dela. Bil je dolgo brez zasluga. Slučajno srečanje z režiserjem Kordom mu je pa pripomoglo do nove slave.

Nautostrada

Ne autostrada, temveč nautostrada, torej ne avtomobilska cesta, temveč cesta za ladje. Snujejo jo francoski inženjerji, ki že dolgo razmisljajo o tem, kako skrajšati morski pot od zapadne francoske obale do obale Sredozemskega morja. Zdaj, ko se čuti Francija pripravito po angleški nemški pogobi, postaja ta načrt še posebno važen. Francija ima sicer že davno prelival takozvani Canal du Midi, ki gre iz Atlantskega oceana v izliv Garonne preko Toulousa v Sredozemskega morja. Toda kanal je razmeroma ozek, po njem ne morejo voziti večji parniki, zlasti vojne ladje ne. Zato je bila že med svetovno vojno sprožena misel, da bi zgradili ob kanalu orjaško železnicno, po kateri bi mogli prevažati tudi največje vojne ladje iz morja v morje.

Ta železница bi seveda morala imeti močno

betonsko podlago in po njej bi prevažali ladje v betonskem doku po 12 tih. Drugod prevažajo vlake s parniki čez morje, tu bi pa prevažali ladje po železnicu čez kopno. Nautostrada bi bila dolga šest km. Sposezno v njiju bi tekla navadna železница za osebni promet, poleg tega pa še avtomobilска cesta. V vojni bi bilo treba dobro paziti, da bi sovražnik nautostrade ne porušil. Izumitelji jo hočejo začeti s celo vrsto balonov, ki bi v zraku držali mrežo iz tenkega jeklenega pletiva.

Konzum kruha

Francoze spoznamo vedno po tem, da se žejajo pri vsaki jedi napotiti z njim v Arabijsko, kjer je bil v Franciji, ve, da jedo tam zelo mnogo kruha. V Kaliforniji v Ameriki je izšla zanimiva obravnavka, ki nam pove na podlagi podatkov iz zadnjih petih let, koliko moke odnosno kruha pride v poedinih državah letno na glavo.

Francija stoji na prvem mestu, saj odpade na vsakega Francouza letno 220 kg moke Na drugem mestu je Belgija s 197 kg, potem Italija s 162 kg, za njo Anglija s 153. Razmeroma malo kruha pojede Nemci, saj odpade v Nemčiji letno na glavo komaj 73 kg moke. Še manj kruha jedo na Dansku, kjer odpade na glavo samo 41 kg moke. Drugih držav ameriška statistika ne upošteva.

Enosmerna cesta

Enosmernih ulic je v vseh večjih mestih že dovolj, enosmerna cesta je pa na svetu zanesena menda samo ena. Je daleč od nas, namreč v Avstraliji, in imenuje se Atherton Road. To je važna zvezda med dvema krajema, ki leži eden visoko nad drugim. Cesta je dolga samo okrog 20 km, pa se dvigne 900 m visoko in ima 150 ostrih ovinkov ob robu globokih prepovedi. Pravijo, da lahko napravi avtomobilist in motociklist na tej cesti napako samo enkrat v življenju. Zato je na Atherton Road dovoljena največja hitrost 21 km na uro in vožnja samo v eni smeri in sicer tako, da se smer vsakih pet ur izpremeni. Na obih koncih ceste stojita kontrolni

ŠKOTSKA

V salonu velikega hotela dolgočasi Škot gostre s pripovedovanjem o svojih junaštvih. — Končno se oglaši Anglež, rekoč:

— Povejte mi, česa ne morete storiti, pa bom storil jaz.

— Hvala, odgovori Škot, — računa v hotelu ne morem plačati.

SREČEN IZID

Gospa: Danes sem povič kuhala svojemu možu obed in presrečna sem.

— No, kako je pa izpadlo? jo vpraša sosed.

— Imenitno, jutri dobimo novo kuharico.

Izljubljena stojala

Kovinske predmete — nudni

KROM - KOVINA,

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 34

63/L

Beseda 50 par. davek 2 Din

Najmanjši znesek 8 Din

ENTEL - AZUR - PLISE